

Poliisihallitus

Lausunto

ID-1551786059

1 (5)

28.11.2013

2020/2013/4879

Sisäasiainministeriö

hare@intermin.fi ja jarkko.nieminen@intermin.fi

SISÄASIAINMINISTERIÖ

28.11.2013

INRIKESMINISTERIET

SM023:00/2012, 13.11.2013

**POLIISIHALLITUKSEN LAUSUNTO EHDOTUKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI
POLIISISTA**

Sisäasiainministeriön poliisiosasto on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa valtioneuvoston asetuksiksi poliisista. Poliisihallitus on pyytänyt poliisin ja Poliisihallituksen yksiköiltä lausunnot asiassa.

Poliisihallitus esittää lausuntonaan seuraavaa. Uuden poliisilain (872/2011) tullessa voimaan 1.1.2014 kumoutuvat voimassaoleva poliisilaki (493/1995) ja sen nojalla annetut asetukset. Osa nykyisellä poliisiasetuksella säännellyistä asioista siirtyy lain tasolle. Tästä huolimatta eräistä poliisia koskevista asioista on jatkossakin tarve säännellä asetuksella. Pääosin asetusehdotuksen säännökset vastaavat voimassaolevien poliisilain nojalla annettujen asetusten säännöksiä tai ne seuraavat välttämättä poliisilain muutoksista taikka vuoden vaihteessa voimaan tulevasta poliisihallinnon organisaatio-uudistuksen kolmannesta vaiheesta. Joitakin tarpeettomaksi käyneitä säännöksiä on myös karsittu pois. Näiltä osin Poliisihallituksella ei ole asetusehdotukseen kommentoitavaa. Johtamisen kannalta tärkeät käsitteet olisi kuitenkin syytä määritellä esimerkiksi asetuksen perustelumuiotissa, koska käsitteet voidaan ymmärtää eri tavoin ja niillä on oleellinen merkitys johtamisen ja sen sääntelyn kannalta.

Asetusehdotuksessa on tarkoitus säännellä poliisin toiminnallisista johtosuhteista osin aikaisemmasta poikkeavalla tavalla. Tähän liittyen Poliisihallitus esittää joitakin huomioita. Lisäksi Poliisihallitus esittää joitakin tarkistuksia asiasisältöihin.

Huomioita kohtaan yleistä

Asetusluonnoksessa ei aikaisemmasta asetuksesta poiketen säädetä Suojelupoliisin toimintaan liittyvästä poliisiyksikön ilmoitusvelvollisuudesta Suojelupoliisille ja vastaavasti Suojelupoliisin ilmoitusvelvollisuudesta Poliisihallitukselle ja paikallispoliisin johdolle. Lausuntopyynnön liitteenä olevassa muistiossa todetaan, että nykyisin voidaan pitää tarpeettomina Suojelupoliisin toimintaan liittyviä ilmoituksia koskevia poliisiasetuksen 15 ja 16 §:iä. Poliisihallitus katsoo, että ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset ovat edelleen perusteltuja ja ne on syytä säilyttää sellaisinaan asetustasolla. Suojelupoliisin toimiala poikkeaa merkittävästi muusta poliisitoiminnasta ja on laadultaan ja merkittävyydeltään sellainen, että mahdollisimman nopea ja suora tiedonkulku erityisesti operatiivisissa asioissa Suojelupoliisin ja muun poliisin välillä on välttämätöntä.

Huomioita 1 §:ään

Asetusluonnoksen 1 §:n 2 momentin toiseen virkkeeseen on syytä lisätä viittaus kumottavan poliisiasetuksen (1112/1995) 1 §:n seuraavasti:

Poliisiammattikorkeakoulussa poliisimiehiä ovat lisäksi 31 päivään joulukuuta 2014 saakka *kumotun poliisiasetuksen (1112/1995) 1 §:ssä tarkoitettu* poliisipäälystön tutkinnon A-osan, poliisipäälystön virkatutkinnon tai poliisipäälystön tutkinnon suorittanut opettaja, poliisialipäälystön virkatutkinnon taikka poliisialipäälystön tutkinnon suorittanut opettaja sekä kouluttaja.

Viittaus on tarpeellinen, koska kumottavan 1 §:n mukaisesti poliisipäälystön tutkinnon A-osan, poliisipäälystön virkatutkinnon tai poliisipäälystön tutkinnon suorittanut opettaja kuuluu poliisipäälystön, poliisialipäälystön virkatutkinnon taikka poliisialipäälystön tutkinnon suorittanut opettaja kuuluu poliisialipäälystön ja kouluttaja kuuluu poliisimiehistöön.

Huomioita 2 §:ään

Asetusluonnoksessa 2 §:n 2 ja 3 momentit on poistettu. Ratkaisua on perusteltu siten, että kyseiset säädökset ovat tarpeettomia koska vastaava oikeustila voidaan saattaa voimaan Poliisihallituksen työjärjestyksellä ehdotetun poliisiasetuksen 7 §:n mukaisesti. Toisaalta Poliisihallituksen ja sen alaisten yksiköiden välisestä johtosuhteesta säännellään laissa poliisin hallinnosta ja sen nojalla annetussa asetuksessa. Poliisihallitus johtaa näiden säädösten nojalla poliisin valtakunnallisia yksiköitä ja paikallispoliisia siten kuin Poliisihallituksen työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

Käytännön toiminnassa on kuitenkin ilmennyt ongelmia poliisiasetuksen ja poliisin hallinnosta annetun lain sekä sen nojalla annetun asetuksen keskinäisen suhteen tulkinnassa. Tämä on ajoittain johtanut tulkinnallisiin tilanteisiin johtosuhteissa. Ongelmat liittyvät osin toiminnallisen johtosuhteen käsitteen tulkinnanvaraisuuteen. Toiminnalliset johtosuhteiden katkeamaton toimivuus edellyttää, että poliisiylijohtajan ja poliisijohtajan lisäksi myös määrätyillä muilla Poliisihallituksen virkamiehillä on vastuualueellaan operatiivinen käskyvalta. Vaikka tästä ehdotetun sääntelyn puitteissakin on mahdollista määrätä Poliisihallituksen työjärjestyksellä, tulisi käskyvallasta tulkintaerimielisyyksien välttämiseksi säätää asetustasolla. Tästä syystä Poliisihallitus esittää, että poliisiasetuksen 2 §:ään sisällytettäisiin 2 momentti, joka olisi muotoiltu seuraavalla tavalla:

Poliisihallituksen vastuualueen esimies on 1 momentissa säädetyin poikkeuksin vastuualueellaan kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimies.

Tässä ehdotuksessa ei ole todettu virkanimikkeitä tai poliisimiehisyyttä erikseen, koska esim. lupahallinnon vastuualueella on edelleen merkittävä yhtenäistämistyö edessään. Vaikka jatkossa on ainoastaan 11 suurta poliisilaitosta, ei ohjauksen tarve poistu tai vähene ajatellen eri toimintojen valtakunnallista yhtenäistämistä. Vaihtoehtoisesti Poliisihallitus esittää, että 2 momentti säilytetään nykyisen muotoilun mukaisena. Kolmas vaihtoehto on, että kirjausta käskyvallan delegoimisesta työjärjestyksellä selkiytetään siten, ettei epäselvyyttä johtosuhteista voi syntyä.

Huomioita 3 §:ään

Ehdotuksen mukaan asetuksen 3 §:n 2 momentissa todetaan, että valtakunnallisten yksikköjen toimintayksikköjen toimintaa johtavat päälylystään kuuluvat poliisimiehet tehtävälueellaan. Koska toimintayksikköä ei ole asetusluonnoksessa määritelty tarkemmin, olisi selvempää, jos kohdassa käytettäisiin ilmausta "toimintayksiköiden operatiivista toimintaa johtavat päälylystään kuuluvat poliisimiehet tehtävälueellaan". Mikäli ehdotuksen käsitteellä "toimintayksikkö" tarkoitetaan jo valmiiksi ainoastaan operatiivisia yksiköitä, on mainittu tarkennus tarpeeton.

Huomioita 5 §:ään

Asetusluonnoksen 5 §:n 2 momentin mukaan: *"Kenttäjohtaja on, päälylystään lukuun ottamatta, toimialueella olevan valvonta- ja hälytystoimintasektorin henkilöstö esimies."* Säädöksellä on tarkoitus rajata liikennesektori lähtökohtaisesti kenttäjohtoon ulkopuolelle. Asetusluonnosta koskevassa muistiossa tätä ratkaisua ei ole perusteltu. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan lähtökohdan on oltava se, että kaikki kenttätoiminta kuuluu kenttäjohtoon alaisuuteen. Mikäli poikkeaminen tästä lähtökohdasta katsotaan jostain syystä tarpeelliseksi, voidaan siitä määrätä erikseen.

Poliisihallitus ymmärtää liikenteenvalvonnan tuloksellisuuteen poliisihallinnon organisaatiouudistuksen kolmannen vaiheen jälkeen kohdistuvat paineet. Liikenteenvalvonnan tuloksellisuuden turvaaminen kuitenkin voidaan, ja se tulee, taata muilla keinoin. Siitä ei pidä säätää poliisin operatiivisia johtosuhteita koskevassa asetuksessa. Poliisin operatiivisessa kenttätoiminnassa on kysymys kokonaisuudesta, joka pitää sisällään myös liikenteenvalvonnan. Tämän kokonaisuuden alueellisen johtamisen kannalta kenttäjohtajan rooli on keskeinen. Päällekkäisiä organisaatorakenteita, joita Liikkuvan poliisin lakkauttamisella on ollut tarkoitus karsia, ei pidä poliisi-asetuksella perustaa uudelleen paikallispoliisiin. Liikenteenvalvonta kuuluu paitsi liikennesektorin myös valvonta- ja hälytyssektorin tehtäviin.

Poliisin tehtävät ja tavoitteet ovat yhteiset, siksi yhtenäinen organisaatio ja johtaminen kaikilla tasoilla ovat tuloksellisuuden parhaat takeet. Liikennesektorin toimijoiden mahdollisuudet keskittyä liikenteenvalvontaan turvaan laadukkaalla johtamisella, ei johtosuhteita koskevalla asetustasoisella sääntelyllä.

Huomioita 7 §:ään

7 §:n perustelumuiistiossa todetaan, että paikallispoliisin poliisiyksikkö tarkoittaisi edelleen poliisilaitosta. Asetusluonnoksen kohtiin, joissa kirjoitetaan paikallispoliisin poliisiyksikkö, voitaisiin siten kirjoittaa poliisilaitos.

Huomioita 8 §:ään

Asetusehdotuksen 8 § 1 momentti on kirjoitettu seuraavaan muotoon:

"Poliisihallituksen johtovalmiuteen määrätty päälylystään kuuluva poliisimies johtaa Poliisihallituksen johdettavaksi otettua poliisitoimintaa kunnes joh-

tosuhteista toisin määrätään. Poliisihallituksessa johtovalmiuteen määrätty päällystään kuuluva poliisimies on toimialueellaan 2 §:n 1 momentissa säädetyin poikkeuksin kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimies kunnes johtosuhteista toisin määrätään."

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan lausejärjestys olisi käännettävä siten, että ensin säädetään esimiesasemasta ja sen jälkeen johtamisesta. Sana "toimialueellaan" voidaan jättää pois tarpeettomana.

Poliisihallituksessa johtovalmiuteen määrätty päällystään kuuluva poliisimies on 2 §:ssä säädetyin poikkeuksin kaikkien poliisin henkilöstöön kuuluvien esimies kunnes johtosuhteista toisin määrätään. Poliisihallituksen johtovalmiuteen määrätty päällystään kuuluva poliisimies johtaa Poliisihallituksen johdettavaksi otettua poliisitoimintaa kunnes johtosuhteista toisin määrätään.

Johtovalmiuteen määrätyn päällystään kuuluvan poliisimiehen esimiesaseman ulkopuolelle rajattaisiin myös Poliisihallituksen vastuualueiden esimiehet, mikäli asetusta muutetaan 2 §:n ehdotetun 2 momentin mukaisesti.

Huomioita 10 §:ään

Asetusluonnoksen 10 §:n 2 momentin 1 kohdasta voitaisiin poistaa tarpeettomana ilmaus "lippaallisella tai itselataavalla" seuraavasti:

1) henkilökohtaisena virka-aseena käytettävät (poist.) kertatulella toimivat pistoolit ja revolverit niihin soveltuvine patruunoineen;

Ilmaus on myös sillä tavalla harhaanjohtava, että pistoolin itselataava kertatuli ja pistoolin lippaallisuus eivät yleensä ole toistensa vaihtoehtoja, vaan itselataava kertatuli edellyttää lipasta, josta asemen mekanismi lataa uuden patruunan.

Perustelumuistiossa 10 §:n 1 momentin kohdalla todetaan virheellisesti, että poliisimiehen oikeus käyttää hyväksyttyä suojavälinettä edellyttäisi vastaavaa käyttökoulutusta kuin voimankäyttövälineen osalta vaaditaan.

Poliisiylijohtaja

Mikko Paatero

Poliisitarkastaja

Jorma Laitinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Aspo-asianhallintajärjestelmässä. Poliisihallitus 28.11.2013 klo 12.10. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.